

Izhaja v Trstu
vsak petek ob 5. pop.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Uredništvo in upravnništvo
ul. del Lavatoio št. 1, I.
Telefon 18-87.

NARODNI DELAVEC

Posamezne štev. se prodajajo po 6 stot.
Inserati se računajo na milimetre v širini na kolone, in sicer po 8 stot. za vsaki mm. Za več nego 10kratno objavo pa po dogovoru.
Naročnina za celo leto K 4.—; za pol in četrt leta razmerno.

Glasilo „Narodne delavske organizacije“ in „Zveze jugoslovanskih železničarjev“.

Narodna delavska organizacija.

vabi na

izredni občni zbor

ki se vrši

v nedeljo, dne 5. junija t. l.

v veliki dvorani Nar. doma v Trstu.

DNEVNI RED:

1. Organizacijski statut.
2. Izprememba pravil.
3. Izprememba pravil podpor. zaklada.
4. Pristop N. D. O. k češki delavski zvezi.
5. Delavska hranilnica in posojilnica.
6. Razno.

Ako bi občni zbor ne bil sklepčen ob 8. uri, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, ki je sklepčen ob vsakem številu članov.

Z ozirom na to, da so na dnevnem redu tako važne točke, prosimo res točne udeležbe. Za vse točke je treba resne in temeljite razprave, ki ne bo kratka, zato prosimo, da se člani udeležijo razprave z ono resnostjo, in treznostjo, ki je potrebna za tako važno stvar, da bo mogoče rešiti vse točke.

V Trstu, dne 6. majnika 1910.

ZA ODBOR N. D. O.

Dr. Jos. Mandić, predsednik.

Z mednarodnega trga dela.

Pomladanska sezona se je pri nas v Avstriji čutila tudi na trgu dela. Zmanjšalo se je število delavcev, ki so iskali dela, medtem ko je začelo število prostih mest rasti rapidno. Znatno se je tudi zvečalo število izposredovanih mest. Samoobsebi je umevno, da se je tako zboljšalo tudi razmerje med ponudbami in povpraševanjem po delu. Na vsaka 4 prosta mesta je pripadalo v mesecu marcu samo 5 delavcev, ki so iskali dela. Vzlic temu pa je od 97.043 delavcev, ki so iskali dela, jih dobilo delo samo 45.835, torej niti polovica ne. Ta okolnost kaže, da razmere na našem trgu dela vzlic intenzivnejšemu delovanju posredovalnic dela — zvišalo se je v zadnjem mesecu skoro za 14 odstotkov — v mesecu marcu niso postale ugodnejše, kakor so bile v prejšnjem mesecu.

V moškem delu se je število prostih mest pomnožilo za tri desetine, število izposredovanih mest pa za eno četrtino. Razmerje med ponudbami in povprašanjih se je tudi zlepšalo, kar je seveda posledica posredovanja dela, ali vzlic temu je bilo to razmerje v isti dobi lanskega leta relativno ugodnejše.

Ponudbe prostih mest so se najbolj pomnožile pri poljedelskem delu (46³/₁₀), porast v industriji tvori le 25³/₁₀. To je seveda posledica pomladanskega dela na polju. Povprašanja industrijskega delavstva po delu niso porastla niti za en cel odstotek, medtem ko so pri poljedelskem delavstvu padla za celih 40%. Izposredovanje dela v poljedelski stroki je poskočilo, za celih 82⁷/₁₀%, medtem ko je porastlo v industriji samo za 18⁶/₁₀%.

Iz teh števil je razvidno, da je trg dela pri nas stal v tem času pod vplivom zvišanja potrebe dela v poljedelstvu. V industriji se je sicer tudi pokazala potreba novih delavskih sil, aii daleč ne v taki meri, kakor v poljedelstvu. — To je popolnoma obvladala trg dela. Vreme je bilo za poljedelska dela v celoti ugodno in je poljedelce tembolj sililo k sprejetju delavnih moči. Zato je tudi moglo dobiti pri poljedelstvu dela nad 57% brezposelnih delavcev, ki so iskali dela. Tako visoke številke dosega industrija le v mesecih avgustu in septembra in še to samo v izrednih slučajih.

V Nemčiji so se razmere na trgu dela očitno zboljšale. Samo meseca aprila je iznašal izvoz 320.4 milijonov mark, kar znači povišek za 97.2 milijonov mark ali 15.2%. Stem se je zboljšal tudi domači potrošek, kar je samo po sebi privedlo k zvišanju zaposlenosti vsaj v glavnih proizvodnih strokah. To potrjuje tudi statistika bolniških blagajen. Meseca marca je poskočilo število priglasičenih članov, torej število sprejetega in zaposlenega delavstva za več nego 55.000 oseb. Po poročilu državnega delavnega urada ni bil trg dela sicer enoten, toda pretežno ugoden. Velika indusrija je nekako zastala v razvoju, medtem ko je bilo v sezonskih strokah opaziti porast, kakor se to redno dogaja spomladi. V železni in kovinski industriji so se razmere zaposlenosti nekoliko zboljšale. V jeklarnah je bila zaposlenost enaka kakor v prejšnjem mesecu. Tekstilna industrija je trpela na draginji sirovin. Nezadostno je bila zaposlena bombaževa industrija. Stavbni obrti so pokazali krepko gibanje, katero pa je bilo nenadoma zaustavljeno z veliko izključitvijo stavbenega delavstva. Vzlic temu ugodnemu položaju na nemškem trgu dela pa vendar ni bilo nameščenega več kakor 50% delavstva, ki je iskalo dela. To je enak pojav, kakor v Avstriji. Pomladanska sezona ne da industrijskemu delavstvu zaposlenosti, kakoršne potrebuje delavstvo.

Na Angleškem se je po uradnih podatkih zaposlenost v mesecu februarju letošnjega leta v celoti zboljšala. To velja zlasti za kovinsko, ladjedelniško in strojno industrijo, potem za stavbne in oblačilne obrti. V tekstilni industriji je bilo čutiti visoke cene sirovin, sicer pa je bila ta industrija še dosti dobro zaposlena. Po podatkih delavskih strokovnih organizacij je nezaposlenost članstva padla s 6⁸/₁₀% na 5⁷/₁₀%. Te ugodne razmere so potrajale i v sledečih mesecih. V mesecu aprilu je podalo svoja poročila 98 povpraševalnic po delu, ki so bile letos v celi državi ustanovljene kot državne naprave. Za delo se je zglasilo 116.523 delavcev, medtem ko se jih je oglasilo meseca februarja 125.119. Zasedenih je bilo v aprilu 23.858 mest, medtem ko jih je bilo prejšnjem mesecu samo 20.395. Število zasedenih mest napram prostim mestom je poskočilo od 69 na 75%. Po vsem tem se razmere na angleškem trgu dela stalno zboljšujejo od začetka letošnjega leta.

Tudi v Zedinjenih državah ameriških se razmere stalno zboljšujejo. Prejemki železnice so v prvem četrtletju letošnjega leta poskočili za 15%, medtem ko so lani samo za 10%. Za prve tri mesece letošnjega leta je bilo v združenih državah izdanih za produktivne namene in potrebe 645 milijonov dolarjev, medtem ko se je izdalo lani v tej dobi samo 362 milijonov dolarjev. Stem se je industrija in trgovina

nenavadno opomogla in se bo še bolj, ako bo letos dobra žetev. Razmere delavstva se v Združenih državah zboljšujejo tudi vsled tega, ker so začele v zadnjem času padati cene jestvin. Od novega leta sem je padla cena pšenice za 17, svinjskega mesa za 13, masla za 21 in jajec celo za 46 odstotkov. Do velikih štrajkovskih gibanj letos v Ameriki najbrž ne pride, ker hoče delavstvo pred vsem konsolidirati svoje razmere po veliki krizi, ki je bila pred kratkim.

Razmere na mednarodnem trgu dela se v splošnem torej zboljšujejo povsod, najslabše pa je vendar v Avstriji. In če tu pogledamo nekoliko natančneje, moramo pač reči, da tu Trst zavzema zadnje mesto. Sedanji čas je za Trst najneugodnejši, kajti zaposlenost je sedaj najslabša zlasti z ozirom na stalnost. Resnica je, da je dela, a to delo je zelo nestalno, od danes do jutri. To velja pred vsem za težaštvo, dočim so razmere za kvalificirano delavstvo ugodnejše in brezposlenost tu ni tako občutna. Težaštvo je navezano pred vsem na pomorski promet, a ta zastaja vedno bolj in bolj in tudi pred par meseci še ni pričakovati preobrata; smo pač v mrtvi sezoni.

.. ZVEZA ..

JUGOSLOVANSKIH ŽELEZNIČARJEV.

Primankljaj pri obratu državnih železnic.

Občutna neprilika v državnem gospodarstvu je deficit ali primankljaj, kateri je narastel v zadnjem času pri obratu državnih železnic.

Ta deficit se dobi, ako se primeri naloženi kapital, dohodki in stroški lanskega leta, obresti, ki jih je treba plačati, in pa določeni znesek s strani države za garancijo lokalnih železnic. Naloženi kapital je sledeči: Stavbeni stroški, dolгови emisiji, posojila, zapadle rente, investicije i. t. d. v skupni svoti 5.484.684.000— kron, to je pettisočstiristoštiriinosemdeset milijonov šeststo in štiriosemdeset tisoč kron. Torej znaša skupni naloženi kapital ali skupni dolg železnic v državnem obratu 5.484.683.000— kron, daljava železnic znaša 19.300 km.

Skupnih dohodkov je 547.077.000— kron, skupnih stroškov 477.128.000— kron, torej znaša obratni preostanek 69.949.000— kron.

Letno breme je: obresti in odplačilo na dolgu in drugo, ter znaša 184.747.000— kron.

Ako se odtegne od te svote obratni preostanek 69.949.000— kron, ostane 114.898.000— kron primankljaja, katera svota se je morala preskrbeti iz drugih virov, torej iz davkov.

Iz teh števil je razvidno, da se je koncem leta 1909 zagospodarilo pri državnih železnicah in pri železnicah, ki so v državnem obratu 114.898.000— kron.

zjž— Nemška kultura in internacionalc. Neki manipulacijski konduktur Pufitsch se je pokazal zadojč v vsej nagoti svoje neolike ali nemške kulture. Znano nam je dobro, da so Nemci agresivni, neravnost bi rekli, sirovi v svojem obnašanju proti Slovincem, in da je mednarodna socijalna demokracija le pomagalec nemškega furorja, smo pa tudi vedno poudarjali, in to nam priča čin tega brezobraznega manipulacijskega kondukterja Pufitscha. Neki član Z. J. Ž. je čital svoje društveno glasilo, in ko je to zagledal gori omenjeni nemški internacionalni nacionalc, se je zagnal proti dotičnemu članu, mu iztrgal naš slovenski časopis iz rok in kričal: Weg mit der slovenischen Zeitung. (Proč s slovenskim časopisom) in ga vrgel skozi okno. Naš član je šel mirno zopet po časopis in zopet čital dalje. V tem se

zaleti ta reševatelj socijalne demokracije še enkrat po časopisu, ga še enkrat iztrga in ga zažge. To je višek njegove nemške olike, in pril glo bi se mu bilo par prav poštenih zausnic. Ako hočejo internacionalni (?) ali socijalnodemokratični železničarji na ta način rešiti svojo organizacijo, potem so seveda na napačni poti in sram mora biti vsakega slovenskega železničarja, ako nima toliko poguma, da obrne tej organizaciji hrbet, katere internacionalni nemškonarodni član zasramuje na tak način naš materni jezik in naš slovenski narod. Mi zavedni narodni slovenski železničarji pa se še tesneje oklenimo naše organizacije Z. J. Ž. Srd nasprotnikov le kaže, da hodi naša organizacija Z. J. Ž. pravo pot.

zjž— Kopač in drugi. Spominjajo se naši člani in čitatelji, kako samooblastno je odklonil strokovni tajnik Jože Kopač sodelovanje socijalnodemokratične organizacije železničarjev v Trstu v svrhu skupnega nastopa za zvišanje stanarine za Trst z imenitno izjavo, da je le njih organizacija upravičena zastopati interese železničarjev, ker je splošno avstrijska. Pri tem je pa v tem svojem slabotnem trenutku pozabil, da morda stvar vendar drugače izgleda, kakor si on misli. In da je res tako, v zglede nastopno: V Gorici ima naša podružnica Z. J. Ž. že lepo število članov, tako tudi v kurilnici. Strojno osobe, strojevodje in kurjači, imajo popolen vzrok, protestirati proti mnogim nedostatkem, ki jih je odredilo c. kr. železniško ministrstvo. V to svrhu je treba složnega pritiska. Ker je podružnica socijalnodemokratične organizacije videla, da samostojen njen nastop neuspešen, se je obrnila na vodstvo podružnice Z. J. Ž. ako bi bili pripravljeni sodelovati v tej zadevi skupnih interesov. Ker Z. J. Ž. ni politična, ampak le strokovna, torej ustanovljena le za varovanje službenih interesov svojih članov, je samoobsebi umevno, da podružnica Z. J. Ž. ni odklonila sodelovanja, in ker se tiče ta zadeva skupnih interesov železničarjev, je podružnica Z. J. Ž. tudi radevolje bila pripravljena za skupen nastop, torej je pokazala Z. J. Ž., da njej leži v prvi vrsti na srcu dobrobit njenih članov, ne pa strankarstvo in strankarske koristi, kakor je to jasno pokazal strokovni tajnik Jože Kopač. Stem pa, da se je obrnila socijalnodemokratična podružnica železničarjev v Gorici na podružnico Z. J. Ž. v svrhu skupnega nastopa proti izkoriščevalcu svojih uslužbencev, torej proti c. kr. železniškemu ministrstvu, je stem dala Jožetu Kopaču njegova lastna podružnica krepko moralično zausnico, katera mu gotovo ne bo dobro teknila. Z. J. Ž. pa je stem svojim postopanjem popolnoma ovrgla grdo obrekovanje Kopača in jegovih mednarodnih pripadnikov, da Z. J. Ž. zastopa kapitalistične tendence, da razdira in da škoduje skupnim interesom železničarjev. Nasprotno, Z. J. Ž. je stem jasno pokazala da ne zastopa samo posameznih članov proti železniški upravi in brani svoje člane nasproti tujim, slovenskemu železničarju sovražnih predstojnikov poduradnikov in uradnikov, ampak da Z. J. Ž. zastopa tudi skupne koristi vseh železničarjev, ako to okolnosti zahtevajo, kakor je pokazal ta slučaj. Strokovni tajnik Jože Kopač naj pa se zdaj na to nezaupnico s strani svoje podružnice obriše pod svojim nosom. Ker pa je Z. J. Ž. le strokovna in nepolitična, bo sčasoma mogoče združiti vse slovenske železničarje v tej organizaciji, kajti politično se pridruži vsak železničar stranki za katero čuti, in kare prepračanje ima.

zjž— Socijaldemokracija in železničarji. Kakor je nemška država v zglede Avstriji v drugem oziru, je to tudi kar se tiče železničarjev. Železničarji v Nemčiji so veliko boljši plačani, kakor njih kolegi v Avstriji, zraven tega pa imajo oni tudi še cenejše življenje in stanovanje. Samo v enem oziru je železničarstvo na Nemškem

za avstrijskim, železničarstvo na Nemškem namreč ne trpi med železničarji — socialdemokratskih društev. V Avstriji vlada v tem oziru zlata prostost. In tako naj je tudi prav, kajti drugače bi trobili socialni demokrati v svet, da je vzrok žalostnega položaja železničarjev le to, da oni nimajo vpliva na železniško upravo. Tako pa so se vrgli najnižji, nižje in srednji sloji železniškega oboja v naročje socialne demokracije in so pridobili tudi nekaj pristašev v višjih krogih. Železničarji so bili za tiskarji najmočnejša opora socialnedemokracije. Akoravno je bilo povprečno organiziranih le 25% železničarjev, so vendar lahko računali na 80% pristašev železničarjev. Železničarji so bili poslani apostoli socialne demokracije, katere nauke so nosili v najzakritejše kote v monarhiji, železničarji so tvorili največjo maso zborovanj iz železničarjev so izšli najboljši agitatorji in železničarji so bili mnogi sedanji socialnodemokratski poslanci. Splošna volilna pravica in splošno plačilno gibanje med železničarji leta 1907 so postavili ugled socialne demokracije na visoko stališče in celo najvišji krogi so tekmovali za njih prijateljstvo. Ni pa trajala dolgo ta krasota! Splošna volilna pravica in socialni demokrati kot druga največja stranka v parlamentu niso prinesli obljubljenih gospodarskih uspehov, narodnostni boj se ni le ne ublažil, ampak je bil celo v nevarnost gospodarsko slabejšem, protinapredni vpliv je postal vedno močnejši — in zaupanje v socialnodemokracijo je postajalo vedno manjše. Menjava v državi prihodnosti ni mogla zadovoljiti gospodarsko tlačenih, razredni princip, meščansko sovraštvo ne potlačiti zavdanja kategorij, in internacionala ni mogla zabraniti izpodirivanja domačinov. Prvi so šli v boj proti socialdemokraciji Čehi, ker so uvideli, da se potem socialne demokracije krši njih narodna in gospodarska posest, da jih izpodirajo ravno radi tega, ker se internacionala ne more braniti nemške požrešnosti. Potem so se postavile proti mednarodnemu socializmu druge nemške narodnosti in nazadnje tudi Nemci. Meseca marca t. l. vršile so se, kakor je nam znano, volitve v „Zavarovalnico avstrijskih železnic proti nezgodam“. Medtem ko je bila leta 1907 socialna demokracija edina merodajna stranka med železničarji, se je po 3 letih slika močno izpremenila. Morčen internacionalni nastop nacionalnih strank se je izvršil meseca marca po celi Avstriji. Slovenci, Čehi, Poljaki in Nemci so udarili proti internacionalni socialni demokraciji, in ako ta temu navalu ni podlegla, se ima zahvaliti na tem le svoji mnogoletni izkušeni organizaciji, ne pa več vabljeni moči svojega svetovnega naziranja.

(Konec sledi.)

zjž— **Shodi.** Kakor že naznanjeno, se vršijo sledeči shodi:

V Trstu v petek dne 3. junija ob 7 in pol uri zvečer v društvenih prostorih, Via Lavatoio št. 1, I. ndst. V Gorici v soboto dne 4. junija ob 7 in pol uri zvečer v gostilni Gorjanc na Kurnu. — Na Jesenicah v nedeljo dne 5. junija ob 2 uri popoldan v gostilni Ratečan.

Dnevni red: 1. Razmere čuvajev c. kr. državne železnice; 2. Delavec in c. kr. drž. železnica; 3. slučajnosti. Vse člane prosimo da agitirajo med svojimi tovariši tudi na progi, da se udeležijo vsi službe prosti čuvaji, potem delavci in drugi železničarji teh shodov. Tržaška direkcija je edina, kjer imajo čuvaji najdaljši službeni čas. Temu se mora odpomoči.

zjž— **Darila.** Tov. Taškar Vekoslav je podaril K 2 v podporni fond Z. J. Ž. Lepa hvala!

zjž— **C. kr. kurilnica v Trstu.** Uprava c. k. drž. železnice je začela štediti na način, ki bi ga ne izvajal niti najnesramnejši čifutski trgovec. Ker meče uprava državne železnice na eni strani denar skozi okna, ga mora seveda na drugi strani zopet nekaj pridobiti ali iztisniti žulovim rokam ubogih delavcev, da se kaj prihrani za mastne plače mnogih nepotrebnih višjih in visokih uradnikov. Prav na nečloveški način se je zdaj poostrišlo delavno razmerje delavcev premogorjev v c. kr. kurilnici državne železnice v Trstu in se ne more reči, ali si boče pridobiti stem priznanja predstojnik kurilnice pri ravnateljstvu, ali ravnateljstvo pri c. kr. žel. ministrstvu. V tej kurilnici sta dve partiji delavcev premogorjev, in sicer dela ena partija po dnevi, ena pa po noči in sta se menjali ob nedeljah, tako da je šla ena partija opoldne domu, druga pa pričela ob eni z delom. Črez dan je bilo treba delati 10 ur, 1 ura pa počitka, skupaj torej 11 ur v službi. Po noči je bilo 13 ur dela, pla-

čanih je pa bilo le 12 ur. Ko sta se partiji menjali, je morala delati seveda ena partija od nedelje od ene popoldne do ponedeljka zjutraj do 7. to je skupaj 18 ur, pri premogu. Zdaj pa je uredil predstojnik sam, ali pa po naročilu c. kr. ravnateljstva, še hujše izrabljanje telesnih moči ubogih delavcev premogorjev. Pri menjavi mora sedaj priti partija ob nedeljah že ob 12. in mora delati 19 ur, reci devetnajst ur, plačanih ima pa le 17 ur. To se pravi izrabljati delavce in kratiti jim zaslužek pavšalno, ker mora delati vsaki delavec 2 uri zastoj. Partija ki, dela črez dan, je tako uprežena, da še opoldan ne sme počivati 1 uro, tako da še tisto bore kosilo, ki si je sme dovoliti ubogi delavec, ne sme in ne more v miru zaužiti. Tako se zahteva pri c. kr. državnih železnicah v dvajsetem stoletju. Ako računamo vsak dan 1 uro, ko dela delavec brez odškodnine, je na mesec 30 ur, na uro 40 stot. pride od delavca na mesec K 12 kot prihranek državne železnice. Skupaj 16 mož, je mesečno K 192.— ali letno K 1314.— Sramotno je res tako ravnanje s strani c. kr. uprave državnih železnic in še posebej, da se mučijo delavci toliko ur na dan in še za posebni poboljšek, da mora delati vsak delavec eno uro brezplačno. Prosili bi tu prav vljudno, toda ravno tako odločno c. k. ravnateljstvo državnih železnic, da to izrabljanje delavcev opusti, ali pa naj jim prizna zaslužek, kakor jim gre, da se jim odškoduje tudi ta ura.

Domače vesti.

d— **Izredni občni zbor N. D. O.** Kakor naznanjamo na uvodnem mestu, se vrši v nedeljo, dne 5. t. m., izredni občni zbor N. D. O., ki je bil napovedan že na nedeljo, dne 22. majnika pa se je prenesel sedaj na ta dan. Dnevni red ostane isti. Izpogovorili smo že v predzadnji številki precej obširno k temu dnevnemu redu, zato mislimo, da nam danes ni treba ponavljati že povedanega, pač pa ponovno pozivljamo članstvo N. D. O., da se udeležijo tega občnega zbora v čim najbilnejšem številu in tako pokaže svoje zanimanje za organizacijo in njen napredek. Stvari, o katerih se bo razpravljalo na občnem zboru so naravnost življenske važnosti za N. D. O., zato naj pa tudi članstvo s svojo udeležbo in z mirnim, treznim in stvarnim razpravljanjem sodeluje pri vzpostavi novih sredstev za doseg skupnega cilja. Upamo torej, da bo v nedeljo zjutraj gledišča dvorana Narodnega doma polna našega stanovsko zavednega članstva!

d— **Za naraščaj.** Mnogo se je že v N. D. O. govorilo in razpravljalo o tem, da bi N. D. O. obrnila čim največ svoje pozornosti šoli odrasli mladini, ki se je posvetila obrtnemu in trgovskemu poklicu. Zlasti se je poudarjala potreba ustanovitve take mladeniške organizacije za Trst, kjer je obrtni in trgovski naraščaj prepuščen večinoma sam sebi, kar gotovo ne vpliva ravno najblagodejnejše nani, pa bodisi si že v tem ali onem oziru. Zlasti pa je tu treba poudarjati narodnostni moment. Koliko je naše mladine, ki je morda pohajala slovensko šolo, pa je po končanem šolskem pouku zašla, ako ne drugam, vsaj v tako družbo, kjer je izgubila vse, kar ji je dala slovenska šola. V občevanju s sovrstniki druge narodnosti se mladina le prehitro naleze na slabšega, kar je v taki družbi, redkejši pa kaj dobrega, pred vsem pa zelo hitro pozabi, da je slovenskega rodu in jezika, in tako tvori potem ono maso izgubljenec, ki pljuva v svojo lastno skledo, svoji slovenski materi v obraz, in je ob enem največja opora naših najljutejših narodnih nasprotnikov, zlasti pa nasprotnikov slovenskega delavstva. Res vzvišeno nalogo vzame naše N. D. O., ako posveti največjo pozornost taki mladini in jo z vsestranskim poukom ohrani slovenskemu delavstvu. Prepričani smo, da bi misel ustanovitve vajenske, ali če bi jo tudi imenovali tako, mladeniške skupine, padla na rodovitna tla in da bi bilo v kratkem v tej skupini združeno lepo število tržaškega obrtnega in trgovskega naraščaja. N. D. O. bi potem skrbela zato, da bi se mladina s predavanji, splošno poučnimi in strokovnimi ter v raznih t. čajih, kakor n. pr. risarskem, stenografskem, knjigovodskem in specialno strokovnih izobraževala za svoj bodoči poklic. Poleg tega bi bilo poskrbljeno za pošteno razvedrilo n. pr. v pevskem, tamburaškem, dramatičnem tečaju itd. Skupina naj bi se pod očetovsko pametno strogim nadzorstvom osrednjega odbora upravljala samostojno. Mladina bi

stem pridobila veselje za društveno in organizacijsko delo, in ko bi po dovršenih svojih letih stopila v svet, bi bila ta mladina, vajena društveni disciplini in dobro pripravljena za svoj poklic, najboljša opora organizacije. Ako še poudarimo veliki moralni pomen take institucije zlasti v naših tržaških razmerah, ako odtegnemo tako našo mladino zastupljajočemu vplivu velikomestne nemorale, mislimo, da smo dovolj jasno utemeljili potrebo take institucije same. Ali ni boljše, da se mladina pod vestnim nadzorstvom izobražuje za življenje in pošteno zabavo, kakor pa da se potika v večernih urah, prepuščena sama sebi, po sumljivih, z vso velikomestno grdobno prepojenih delih mesta? N. D. O. sprejme z ustanovitvijo mladeniške skupine gotovo lepo, vzvišeno, dasiravno zelo odgovorno nalogo, a le želeti je, da to stori čim prej, kajti vsak zamujeni trenotek bi bil tu le v škodo naši skupni stvari! Torej le na delo, čim prej, tem bolje!

d— **Delavstvo v mestni plinarni (gas),** brez razlike narodnosti in prepričanja, bo v kratkem stalo pred zelo važnim, naravnost življenskimi vprašanjem: ali bo še kruha ali ne več? Javna tajnost je namreč, da namerava mesto znatno skčiti obrat v mestni plinarni, ker je mnenja, da bo dobivalo precejšen del plina od drugod po nižji ceni, kakor pa stane proizvodnje plina v mestni plinarni. Mestna plinarna proizvaja v vsem okrog 24 milijonov kubičnih metrov plina. Po načrtu ravnatelja mestne plinarne Sospisla naj bi pa odslej proizvodila mestna plinarna samo 14 milijonov kubičnih metrov plina (12 milijonov premogovega, 2 milijona vodnega), dočim bi pa dajali ške denjski plavži 10 milijonov kubičnih metrov. Tozadevna pogodba naj bi veljala 10 let. Mestni plinarni bi torej ostalo le še proizvodnje polovice dosedanje množine premogovega plina. Resnica je, da bi bilo plin, kakor bi ga oddajali plavži, še treba čistiti, a ker za ta proces ni treba sodelovanja večjega števila delavstva, lahko rečemo, da bi mestna plinarna izhajala s polovico sedaj v plinarni zaposlenega delavstva, da bi torej odpustili lahko malo manj nego polovico vsega delavstva, torej okrog 300 delavcev. Priznavamo, da raste od leta do leta odjem plina, da je tudi v prihodnje z ozirom na vedno se razvijajočo industrijsko, pa tudi domačo uporabo pričakovati vedno še rastočega odjema plina in prav zaradi tega bi morda mislil kdo, da mestni plinarni ne bi bilo treba odpuščati delavstva. Toda stvar ni taka. Čim ugodnejša bi bila pogodba s plavži za mestno občino, tem več bi skušala dobivati plina iz plinarne, zlasti če bi bil ta plin znatno cenejši od doma proizvajanega, in bi tako vso večjo potrebo pokrivala iz plavžev, kajti tu se ne bi bilo treba bati primanjkanja, ker se cela naprava tudi od leta do leta povečuje in stem tudi avtomatično raste proizvod plina. Stvar ostane torej taka, da bo mestna plinarna skušala, ako sklene pogodbo s plavži, odpustiti čim največ delavstva. In delavstvo? Ali bo molčalo na vse to? Ali bo morda zato, ker hoče mestna občina pristediti par kronc na leto, grizlo s svojim družinami kamenje? Saj vendar 300 ljudi s svojimi družinami niso muhe, ki naj morda zato, ker se hoče kak ravnatelj prilizniti mestnemu svetu s par kronami prihranka, poginejo na cesti! Tu bo pač delavstvo izpogovorilo odločno besedo, saj se mora boriti za svoj obstanek, saj hoče le odbiti napad na svoje življenje. Naj torej mestni občinski svet pazi, kaj dela, kajti prepričan naj bo, da bo v tej zadevi našel vse plinarnoško delavstvo edino, ki bo stopilo kakor en mož v boj za obrambo svojih življenskih koristi. Mestni svet naj upošteva, da so ti delavci s svojimi družinami tudi mestni davkoplačevalci, da vs svoj zaslužek puščajo v mestu, da imajo tudi pravico, če tudi samo preprosto človeško pravico, da smejo živeti ravno tako, kakor kak ravnatelj ali drug tak visok gospod, katerega bi vzel vrag na mestu, če bi moral tudi le samo stati par ur med pečmi, kaj šele če bi moral po osem ur na dan delati. Opozarjamo pa tudi mestni svet na oni stari pręgovor, ki pravi, da je vsaka pesem le en čas lepa, in da zna plinarnoško delavstvo zapeti slavnemu mestnemu svetu in celemu Trstu jako lepo pesem o **slošni temi!** Morda bo potem ta splošna tema toliko posvetila v možgane gotovih gospodov, da se ne bodo več šalili z usodo stoletstov delavskih rodbin. Upamo, da se bodo razumele te besede na pristojnih mestih!

d— **Veselica skupine N. D. O. — „prosta luka“**, ki bi se bila morala vršiti v nedeljo dne 29. majnika, pa se je iz raznih vrovkov odpovedala, se vrši v nedeljo, dne 5. t. m. in sicer v prostorih „Konsumnega društva“ v Rojanu. Začetek ob 4. popoldne. Vstopnina za osebo 50 st. Na sporedu je godba, petje, šaljiva pošta in druge take zabave ter ples. K plesu je vstopnina za celi večer 60 st. za plesalce 40 st. za plesalke. Z ozirom nato, da je čisti dobiček namenjen podpornemu fondu, upamo, da se bo vabilu odzvalo pred vsem naše delavstvo, ravno tako pa tudi drugo narodno občinstvo, saj stem pripomore N. D. O. izvrševati njeno najlepšo nalogo, pomagati ubogemu delavcu, ko ga zadene največja nesreča — bolezen, ko si nima s čim pomagati niti sam on niti njegova družina. Namesto kam drugam, torej v nedeljo v Rojan na veselico skupine „proste luke“!

d— **„Società Operaia Triestina“ — razpuščena.** Prošli teden je razpustila politična oblast društvo „Società Operaia Triestina“. V tozadevnem odloku se poudarja, da je društvo, ki je nepolitično, prekoračilo svoj delokrog stem, da se je vračajoč lanski poset društva „Associazione Operaia Milanese“ letos o binokostih udeležilo izleta v Milan, kjer so se ob tej priliki vršile manifestacije, ki so imele eminentno političen značaj, naperjene proti naši državi. Društvo da je povsem odgovorno za te dogodke, ker je bil v izletniškem odboru zastopan celi društveni odbor s predsednikom na čelu. To je torej v kratkem vsebina vladnega odloka. — Naša stvar ni, da bi preiskovali, v koliko odgovarjajo resnici trditve, da so bile manifestacije v Milanu politične in naperjene proti naši državi, to je pač stvar policije, oziroma preiskovalnega sodnika, zanima nas pa kot društveno glasilo vprašanje, kako naj bo potem odgovorno za take stvari društvo? Recimo, da je morda ta ali oni društveni član zakrivil kaj takega, kar bi se dalo smatrati za „aversa lo stato“, dobro, naj si „lo stato“ išče zadoščenja pri dotičniku, ne pa pri celem društvu, ki nima nikake odgovornosti za politične čine svojih članov. In če je dokazana zgoraj omenjena krivda za vse izletnike, če je dokazano, da je bil kriv tem manifestacijam celi izletni odbor, dobro, kaznujte ta izletni odbor, a ne mečite krivde na društvo, ki kot tako z ozirom nato, da je izlet vodil posebni izletni odbor, s celo stvarjo prav ničesar nima opraviti. In tu prav čisto nič ne pride v poštev to, da je bil v tem izletnem odboru zastopan ves odbor razpuščenega društva, kajti potem mora vlada razpustiti tudi vsa ona društva, v katerih je ta ali oni član onega izletnega odbora tudi odbornik. Edina sreča je res, da naša vlada ne pozna one lepe čednosti, ki se ji pravi — doslednost, kajti potem bi menda v par mesecih ne bilo v takih razmerah niti enega društva več v Avstriji, kajti za „aversa allo stato“ se v naši policijski državi prav kmalu lahko smatra kaj. V takih razmerah je potem vsako društveno življenje in delovanje nemogoče, dasiravno se prav z gotovih mest tolikokrat s toliko emfazo poudarja ustavnost naše države! Danes meni, jutri tebi! Kar se je zgodilo danes društvu „Società Operaia Triestina“, se lahko jutri zgodi vsakemu drugemu in to edino le — milo rečeno — po krivem tolmačenju uradne oblasti. Kdor misli le kolkaj nepristransko, pravično, mora obsojati tako postopanje, ki pač ne vzgaja simpatij za ta baje tako ogroženi „lo stato“.

d— **Javni shod podružnice N. D. O. v Borštu,** ki je bil sklican za 22. m. m. vršil se je ob mnogoštevilni udeležbi prav častno. Predsedoval je tov. Žerjaj, ki je v lepih besedah pozdravil navzoče ter razlagal pomen shoda in važnost podružnice v Borštu. Na to je dal besedo tov. Godniku, kateri je v imenu centralnega odbora N. D. O. v dolgem govoru utemeljeval potrebo podružnice v Borštu, posebno z ozirom na sedanje razmere. Razlagal je nadalje pomen organiziranega in neorganiziranega slovenskega delavstva v Trstu, okolici in bližnjih krajih mesta, tako da so zborovalci burno pritrdjevali govornikovim izvajanjem. Zatem je prečital pismo dež. poslanca tržaškega gosp. Stefana Ferluge, ki doslovno slovi:

C nj. tovariši-zborovalci N. D. O.

v Borštu.

Z najboljšo voljo mi ni nikakor mogoče udeležiti se Vašega shoda v prijaznem mi Borštu, in to za to ne, ker smo Openci (pevsko društvo „Zvon“) že mnogo poprej obljubili udeležiti se slavnosti ob priliki 10-letnice „Gospodarskega društva“.

v Trebčah. Ker pa moramo obljubo vedno in povsod izpolniti, prihajam k Vam tovariši z duhom in srcem, ter Vam kličem: „Narodna delavska organizacija“ naj se krepi in množi širom slov. domovine v alavo in čast svojo ter v blagor in srečo delavca in njega ljubljene družine.

S tovariškimi pozdravom

Štefan Ferluga,

Govorili so še tov. Kranjc, gg. učitelja Košutnik in Bobek ter neki neboligatreba Pangoš, ki je mlatil prazno slavno račun drugih strank, ki pa je dobil primeren odgovor od raznih govornikov. Sedaj je dolžnost Borštjanov, da se poprimajo resnega dela v korist svoje podružnice, da bo podružnica v čast in ponos njim in sploh vsemu narodnemu delavstvu.

d— **Kapo Biankato** je eden onih regnikolov v tržaški mestni plinarni (gas), ki se je, prišedši iz blažene dežele neslane polente in plesnivega sira, preobjedel našega kruha in sedaj menda v zahvalo, da mu ni treba lakote več piskati tam doli kje v Kalabriji ali kje že, na vse mogoče načine pritiska domače delavstvo v plinarni. Te dni se je dogodil sledeči kričeči slučaj: krivice v mestni plinarni. Popravljaj se je neki tir, po katerem se vozi iz peči vzeti koks na kup, vsled česar je kapo, ki je imel službo, ukazal, da naj delavci vozijo na drug kup. Ko pa je Biankato prevzel službo in vprašal, kako to, da vozijo delavci po tem tiru, ter so mu delavci povedali, da po ukazu onega kapota, se je Biankato zadržal na njimi: „Tu ukazujem jaz“, in te vse tri delavce kaznoval z globo 50 st. Tu pač vprašamo, ali je še kaj pravice v mestni plinarni ali prav čisto nič. Tu se pač neha vse, in odločno pozivljamo ravnateljstvo mestne plinarne, da stori enkrat za vselej konec takim šikanam delavstva. Ta bi bila pač lepa, da bi kak regnikolski zagriženec kaznoval delavce, ko izpolnjuje nalog svojih predpostavljajenih! Ako je kaj poštenosti in pravičnosti pri gospodih, ki sede v vodstvu plinarne, morejo tu pošteno poseči vmes! Naj se še tu pokaže pristranost, potem naj se pa gospodje pač ne čudijo, ako počti preveč napeta struna, ako itak prepohlevnemu delavcu zavre kri in si pravice poišče na drug način!

DOPISI.

Iz **Zagorja ob Savi**. Kakor se čuje iz mnogih krajev, izprevidim, lahko kako uspeva eno ali drugo društvo. Tudi jaz hočem povedati širši javnosti, kako uspeva naša bolniška blagajna pod vrlim pokroviteljstvom gosp. Čbala. Navesti hočem par slučajev, da se bode lahko izprevidelo, kam pride naša bolniška blagajna, ako se bode tudi nadalje tako postopalo, kakor se sedaj postopa. Mizarški pomočnik Ivan Šega je bil brez vsakega povoda napaden in pretepen v svojem stanovanju ter je postal tako za delo nezmožen. Da je bil pri tepežu nedolžen, imel je izkaznico od p. kr. sodnijske oblasti v Litiji. Dne 25. m. je šel k tukajšnji bolniški blagajni po bolnišnico, a Čbal ga je zavrnil: „ne dobite nič“. Prosil je le še, stem pristavkom, da naj se mu vendar izplača bolnišnica, ker nima niti vinarja v žepu in tudi ne kaj jesti doma Čbal se pa tudi sedaj ne poda: „ne dam pa ne dam nič“. Vprašati te hočem, sin oglarja: „Mar se bode tako postopalo proti ubogemu delavstvu, ter proti rokodelskim pomočnikom? Plačujejo mar človek, ki je takorekoč po sili predsednik, iz svojega žepa ali iz žepa delavcev? Kaj ne, Čbal, saj se ne vemo nikamor pomagati. Mar hoče v Zagorje privandran človek, da se pritožimo na sodišče. Sedaj pa sodite sami, kakšen pri-

jatelj delavstva je Čbal. Kaj ne, Miha, ako se gre za kako agitacijo, se ne štedi z denarjem, pač pa pri rokodelcih. Bil je pred leti tudi enak slučaj. Nekdo je prišel s prošnjo, naj se mu izplačajo bolniški šilhti, a Čbal ga je zavrnil: ne dobiš nič. Mož se je nato malo ojunčil pred gosp. Čbalom, da se bode drugam pritožil. Čbal ga zavrne: „le, kamor hočeš“. Prišedši Čbal v svojo prodajalno pravi, da se bo pritožil, saj se ne more drugim kakor na odbor. Odbor je pa tako ves moj. Vprašati pa hočemo c. kr. oblasti: ali je res že nima pravice ubogi delavec?

Iz Pule.

PULA 1. lipnja.

Izbiri za bolešničku blagajnu civilnih radnika c. i k. mornarice. Dne 11. ov. mj. obaviti će se izbiri za radničke delegate u bolešničkoj blagajni mornarice. Dočim se je prije dvije godine biralo 150 delegata, ove godine biti će njihov broj veći, jer ima mnogo više radnika (oko 800).

Kod zadnjih izbora nastupila je bila N. R. O. jedva ustanovljena u izbore, te su njezini kandidati pobijedili u sve direkcije osim u strojarsku. Zadnji put je N. R. O. nosila na svojoj listi i nekoliko delegata, ako ne njezinih pristasa, a to protivnika socialista, protiv kojih kao kakvih je bila uperena borba.

I ovaj put stupa N. R. O. u borbu, te će kandidirati svuda samostalno sa najboljim nadama u potpunom uspjehu. Izbor većine delegata kandidiranih od N. R. O. je već dandanas siguran, a do svijesti, solidarnosti, discipline i rada drugova, stoji da uspjeh bude potpun i pobjeda čim sjajnija. Narodno radništvo mora i ovaj put pokazati, da tvori ne samo većinu absolutnu svega radništva zaposlenog kod mornarice, već da je ta većina velika i da je među sve vrste radnika.

Narodno radništvo mora da ovaj put dokaže, da ima pouzdanja u vodstvo N. R. O. i da je svijesto dužnosti organiziranog.

Moramo protivnicima dokazati našu snagu i naš broj.

Javna skupština. Izborni odbor narodnog radništva zaposlenog kod mornarice saziva za subotu dne 4. junija u 8 sati večer javnu skupštinu sa dnevnim redom: **Izbiri u bolešničku blagajnu radnika zaposlenih kod mornarice.**

Skupština će biti u velikoj dvorani „Narodnog doma“.

p. **Sastanak u Stinjanu.** — **Osnutak predijelnog odsjeka.** U nedjel u 29. svibnja obdržavao se je sastanak u Stinjanu u gostioni Grge Mihaljevića. Premda su iz Pule naši drugovi radi jedne neprilike kasno prispjeli, te se je dobar broj učestnika razišao, to se je ipak skupilo mnogo radnika, koji su pozorno slušali razlaganja drugova Stabana i Vitasovića, te su jednoglasno zaključili osnivanje predijelnog odsjeka N. R. O. u Stinjanu, te se odmah upisaše kao članovi. Zaključeno je nadalje, da se čim prije održava drugi sastanak, na koji neka se pozovu svi radnici iz Stinjana i Padulja (ima ih preko stotine), te da se pristupi osnutku predijelnog odsjeka. Ujedno je bio izabran pouzdanikom Grgo Mihaljević, u koga se mogu radnici upisati. Sastanak je uspio u svakom pogledu.

p. **Bijes, što li?** U najnovijem broju glasila dalmatinskih i istarskih socialista nalazimo i dvije notice, koje se tiču N. R. O. u Puli. Iz obiju proističe bijes i prostota, da moramo u istinu žaliti piska-

rale tih vijesti, još više pak čitatelje, koji moraju da probave (ako uzdrže u čitanju do kraja) sve one prostote i rječetine, koje su tu nabacili na neke naše drugove. Ne znamo što im toliki bijes pobudjuje, dali nastupivša vrućina ili naš neprestani napredak, koji im čini se ne da mirno spavati. Mi ćemo ih pustiti, da se u blatu, koje su izvalili, sami valjaju, mi moramo da istaknemo nešto, što je karakteristično. Neznajući, kako bi opravdali velik broj radništva, koje se okuplja oko N. R. O., hoće da javnosti prikažu, da to nije domaći elemenat, već da su to bosanski i crnogorski radnici, koji ovdje privremeno dolaze po zaslusbu. U istinu pak u N. R. O. u Puli nema ni jednog Bosanca i Crnogorca, a da bi takvih i bilo, zar oni nijesu radnici i ako nestrukovni?

Iz delavskoga sveta.

ds— **Ne v Ameriko!** V Ameriki postajajo razmere za izseljence vedno slabše. Nikomur ni več svetovati, da bi se izselil v Ameriko. Pred vsem se zahteva za izseljenca, da je popolnoma zdrav, nekaznovan, da ima najmanj 150 K in vozni listek tretjega razreda do mesta, kjer se misli naseliti. Poleg tega pa ga v treh letih lahko izženejo, ako bi neozdravljivo obolel, bil kaznovan ali bi postal navezan na javno dobrodelnost, ako bi n. pr. prišel ob delo. Kratko, Amerika otežuje priseljevanje kolikor more in nameravajo se te določbe še poostri. Toda to še ni najslabše, kajti človek se lahko informira o teh določbah in ve, ali mu kaže izseliti se v Ameriko ali ne. Hujši pa je usoda, katera čaka delavce, zlasti tiste, ki ne razumejo angleški. List „Socialist Review“

poroča n. pr. kako ravnaajo z delavstvom v jeklarnah Mc Keo Rokskih v Pensilvaniji. Jeklarne, v katerih je zaposlenih 7000 delavcev, sprejemajo samo tujezmsko delavstvo. Ko je delavec stopil v delo, je moral šteti denar, katerega je prinesel seboj, za službo, katero je dobil. Delavci so morali plačati zato, ker so dobili delo, pa tudi zato, da ostanejo v delu. Vzlic temu pa so jih takoj odpustili, kakor hitro so se naučili le trohico angleški in so začeli razumevati rarmere. Pri izplačilih so jih strigili kolikor mogoče in zahtevali polno pačo. Uprava tovarne jih je enostavno dala odvesti po stražnikih. O kakih varnostnih napravah ni niti duha niti sluha. Vsako leto se je dogajala kaka nesreča. Ponesrečene delavce so puščali po cele dneve na mestu nesreče in drugi delavci so morali delati poleg mrličev, kakor bi se ne bilo nič zgodilo. Kake komisijonelne preiskave o nesrečah navadno ni bilo, če se je pa uvedla se je

po dolgih mesecih završila tako, da se ni nič dognalo. Pastorji v Schenwille, kjer stanuje večina delavstva, so se vedno pritoževali, da nadzorniki in uradniki posiljujejo žene in hčere delavcev, kakor se jim zljubi, če jim pa ne udajo, jim pa groze, da njihovih mož ali očetov ne bo z dela. Če se je kak neoženjen delavec naselil pri drugi delavski rodbini, je moral polega tega plačati še najemščino družbi. Tako se je delalo leta in leta brez prestanka. Pomagala ni niti lanska stavka, in tako je prišlo letos meseca aprila do ponovne stavke. Tu so nahujskali na mirno delavstvo policijo in tovarniške paznike, streljali so na delavstvo, ali delavstvo se ni udalo. Ob tej priliki je bil tudi aretiran ravnatelj tovarne Hochstett, ker je bil soudeležen pri nekih poneverjenjih v Pittsburgu. Štem je prenehala sicer ena mučilnica, ali boljše rečeno, morilnica, dočim pa je podobnih še cela vrsta in povsod je odiran razmer in jezika nevesči novi priseljenec. Iz tega je pač razvidno, kaj čaka izseljence v Ameriki in da je vsakomur odsvetovati izselitev, kdor noče ugonobiti samega sebe in svoje družine. Zato pa le ne v Ameriko!

DAROVI.

Ker se nista mogla udeležiti I. pomladanskega koncerta krajevne skupine „Sv. Marka in Sv. Andreja“ dne 22. maja t. l. sta poslala tovariša: Fr. Kozlevčar 60 st. in Alojz Švagel 50 st. Gg. Šorn, Bizjak, Cvetnik in Babič so preplačali vstopnino po 1 K, in ne po 6 K, kakor je bilo v zadnji št. „Nar. Del.“ objavljeno. Odbor se darovalcem še enkrat zahvaljuje.

Odgovorni urednik: STEFAN KOS.
Lastnica in izdajateljica: NARODNA DELAVSKA ORGANIZACIJA v Trstu.
Tiska: TISKARNA „EDINOST“ v Trstu.

Podpisani naznanja sl. občinstvu, da je prevzel

pekarno in sladščičarno

ul. Molin Grande št. 9.

kjer ima na razpolago trikrat na dan svež kruh in razne sladščiče, potice itd.

Udani Jostp Taučar.

Rojančani in meščani!

Zahajajte v II. skladišče konsumne zadruge članov N. D. O. (ulica Miramar).

GENE ZMERNE.

TELEFON 16-83

Na obroke

Velika zaloga izdelanih oblek

za moške in otroke. Bogat izbor vseh vrst platna za perilo in rjuhe, garniture za mizo in posteljo itd.

Adolf Kosteris, ul. S. Giovanni 16, I. n.

zraven „BUF-ET AUTOMATICO“

POZOR! Skladišče ni v prlilju, ampak v prvem nadstropju.

POZOR! Skladišče ni v pritličju, ampak v prvem nadstropju.

Delniška glavnica:

K 15,000.000.

Telefon 19-95.

OSREDNJA BANKA

ČEŠKIH HRANILNIC

Vlog okoli:

K 115,000.000

Naslov za brz.: SPOROBANKA

Podružnica v Trstu — Piazza del Ponterosso 3.

4 1/4 %

vloge na knjižice.

MENJALNICA. — BANČNO TRGOVANJE VSEH VRST. — Centrala denarnih

zavodov avstro-ogrskih. — Izdaja sirotinsko-varne 4% bančne obligacije.

Premijene vloge

4 3/4 %

Konsumna zadruga N. D. O.

Prodajalne: ulica Bosco 17.

II. ul. Miramare

Telefon: št. 23-21.

III. v Škednju.

Čisti dobiček tega vašega prvega go-spodarskega podjetja je namenjen le vam in Vaši sveti stvari!

„TRŽAŠKA POSOJILNICA IN HRANILNICA“

registrovana zadruga z omejenim porostvom.

piazza della Caserma št. 2, I. n. — TRST — V lastni hiši.
(Vhod po glavnih stopnjicah). — TELEFON št. 952.

Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obrestuje po

4 1/2 %

Rentni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vloga se lahko po 1 K. Posojila daja na vknjižbo po dogovoru 5%—6%, na menjice po 6%, na zastave po 5 1/2 in na amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru.

Uradne ure: od 9.—12. ure dopoldne in od 3.—5. popoldne.

izplačuje se vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.

Ima najmoderneje urejeno varnostno celico za shrambo vrednostnih papirjev, listin itd. kakor tudi hranilne pušice, s katerimi se najuspešneje navaja štediti svojo deco.

~~~~~ Poštno-hranilnični račun 8x6'004. ~~~~~

Novo pogrebno podjetje

se je preselilo v Corso št. 49. (vogal Trg Goldoni).

Zaloga oprave ulica Massimo D'Azeglio št. 18.

Prireja pogrebe od najprostejše do najelegantnejše vrste v odprti, kakor tudi v s kristalom zaprtih vozovih.

Ima bogato zalogo vseh potrebščin za mrliča, kakor: kovinaste in lepo okrašene lesene rakve; čevlje, vence in umetnih cvetlic, kovine, porcelana in perl.

Bogata zaloga: VOŠČENE SVEČE.

Cene nizke, da se ni bati konkurence.

Za slučaj potrebe se uljudno priporočajo

Telefon št. 1402

HENRICH STIBELJ in drugi.

Največja slovenska manifakturna trgovina v Trstu.

Križmančič & Breščak

ulica Nuova št. 37.

V zalogi se nahaja velikanska izbira vsakovrstnega modernega blaga, za spomlad in leto, moške in ženske obleke, raznovrstno perilo, preproge zavese itd. Velikanska izbira vsakovrstne drobnarije, za šivilje in krojače vse po najnižjih konkurenčnih cenah.

~~~~~ Udom N. D. D. dajeva 10% popusta ~~~~~

☐ Priporočila se kot Slovenca slav. občinstvu za najobličnejši oblik. ☐

Cene nizke

M. AITE

brez konkurence

Velika zaloga z manifakturnim blagom

ulica Nuova št. 36, vogal ul. S. Lazzaro, s podružnico ul. S. Lazzaro 5.

V obeh prodajalnicah dobiva se razno blago boljše kakovosti in najmodernejši iz prvih tovarn, posebno pa snovi za moške in ženske obleke, srajce, ovratnike, ovratnice, tudi velikanska izbira platnega in bombažnega blaga, prtov in prtičev ter vsake vrste perila tudi iz bombaža, ali platna. Veliki izbor vsakovrstnih odej, kakor tudi koltri lastnega izdelka. Pletenike, svilenine, raznovrstni okraski za šivilje in kitničarke. VELIKANSKI IZBOR SNOVI ZA NARODNE ZASTAVE IN DRUŠTVENE ZNAKE.

Kupljeno blago, katero slučajno ni ugajalo, se zamenja ali pa sed enar vrne brez nikakih zadržkov. Poskusiti in se prepričati

Slovenci!

ZA BIRMO

- vsi v urarno in zlatarno -
ulica del Rivo 26

Alojz Povh

Slovensko podjetje!

Zaloga likerjev v sodčkih in butilkah

Jakob Perhanc

TRST — Via delle Acque — TRST

Veliki izbor vsakovrstnih najfinjših in starih vin v buteljkah. Postrežba točna. Cene zmerne. Se priporoča svojim rojakom za naročbe bodisi na debelo ali na drobno za razne slavnosti, poroke, krste, družinska pogoščenja itd. Za poletni čas se priporoča malinovec in tamarindo.

Filip Ivanišević

: zaloga dalmatinskega vina :

lastni pridelek v Jesenicah pri Omišu

v ulici Valdirivo 17 (Telefon 1405)

v kateri prodaja na malo in veliko. — Nadalje priporoča slav. občinstvu svoje gostilne „All'Adria“ ul. Nuova št. 11 in „Ai fratelli dalmati“ ulici Zudeeche št. 8 v katerih toči svoja vina I. vrst.

.. Vsi Slovenci v slovensko trgovino! ..

V. DOBAUSCHEK

TRST, ul. Giosuè Carducci 11 (prej ul. Torrente), TRST.

Zaloga izgotovljenih oblek in perila za moške. Kupujem v veliki množini od prvih tovarn, prodajam mnogo in imam male stroške ter mi je tako omogočeno prodajati po

neverjetno nizkih cenah

Za novo sezono, velikanski prejemki blaga, 5000 oblek za moške in dečke od K 14.— do 60.— Izven tega bogata izbira, kostumov, površnikov, jopičev, telovnikov, hlač, srajce, jopič, spodnjih hlač, nogavic, ovratnikov, manšetov, halj, montur (terlis) in vsih drugih predmetov za moške. Specijaliteta lastnega izdelka za delavce; srajce z kormonskega exforta ter močne hlače in spodnje hlače.

Zgotovljajo se obleke za moške po meri.

Lasna krojačnica.

Use po nizkih cenah.

Govori se slovensko.

Priporočam se na najtopleje za Vašo blagohotno podporo.

AUSTRO-AMERIKANA - TRST

Redna brzoplovba mej Trstom, Italijo, Grško, Severno in Južno Ameriko.

Prvi odhodi iz Trsta:

18. junija parnik „Martha Washington“ Novi-York via Patrasso-Palermo.

16. junija parnik „Francesca“ v Buenos-Aires via Almeria-Las Palmas.

Veliki transatlantski parniki z dvojnimi vijakom, preskrbljeni z obširnimi in luksoznimi

inštalacijami, za potnike I. in II. razreda. — Marconijev brzojav.

Za informacije se je oglašiti pri ravnateljstvu v Trstu, ulica Molina Piccollo št. 2. ali pa h kateremu si bode agentu ali korespondentu družbe.

Podpisani priporočajo sl. občinstvu svojo

:: žganjarno ::

ulica Petronio številka 1.

A. B.

KUPUJTE VSI

Kolinsko kavino primes

-- JADRANSKA BANKA v TRSTU --

Via della Cassa di Risparmio št. 5 (lastno poslopje).

KUJUJE IN PRODAJA

VREDNOSTNE PAPIRJE

(RENTE, OBLIGACIJE, ZASTAVNA PISMA, PRIJORITETE, DELNICE, SREČKE i. t. d.)

~~~~~ VALUTE IN DEVIZE ~~~~~

PREDUJMI NA VREDNOSTNE PAPIRJE IN BLAGO LEŽEČE V JAVNIH SKLADIŠČIH.

Eskompt, menic in inkaso, borzna naročila

SAFE-DEPOSITS

Promese k vsem žrebanjem. — Zavarovanje srečk.

Menjalnica

4 1/4 %

VLOGE NA KNJIŽICE

— TEKOČI IN ŽIRO RAČUN —

VLOŽENI DENAR OBRESTUJE

SE OD DNE VLOGE DO DNE VDIGA. :::

STAVBNI KREDITI - KREDITI PROTI

DOKUMENTOM VKRCAJJA. — — —

Uradne ure: 9 — 12, 2-30 — 5.30. — Brzojavi: „JADRANSKA“ — Trst. — Telefon: 1463 in 973.